OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Häirintä on syrjintää

Monen arkea vaurioittaa ja rajoittaa häirintä: loukkaavat puheet, eleet ja viestit. Keinoja häirinnän torjumiseksi ja uhrien auttamiseksi on kehitettävä edelleen.

HÄIRINTÄÄ KITKEMÄLLÄ PARANNETAAN TURVALLISUUTTA

Erimuotoisella häirinnällä on kauaskantoisia seurauksia koko yhteiskunnan kannalta, sillä se aiheuttaa uhreille turvattomuuden tunnetta, horjuttaa mielenterveyttä ja murentaa luottamusta viranomaisia kohtaan.

§

YHDENVERTAISUUSLAIN (14 §) MUKAAN HÄIRINTÄÄ ON KÄYTTÄYTYMINEN, JOLLA LOUKATAAN TARKOITUKSELLISESTI TAI TOSIASIALLISESTI HENKILÖN IHMISARVOA. KÄYTTÄYTYMISELLÄ LUODAAN KIELLETTYYN SYRJINTÄPERUSTEESEEN LIITTYVÄ HALVENTAVA, NÖYRYYTTÄVÄ, UHKAAVA, VIHAMIELINEN TAI HYÖKKÄÄVÄ ILMAPIIRI.

KIELLETYT SYRJINTÄPERUSTEET OVAT IKÄ, ALKUPERÄ, KANSALAISUUS, KIELI, USKONTO, VAKAUMUS, MIELIPIDE, POLIITTINEN TOIMINTA, AMMATTIYHDISTYSTOIMINTA, PERHESUHTEET, TERVEYDENTILA, VAMMAISUUS, SEKSUAALINEN SUUNTAUTUMINEN TAI MUU HENKILÖÖN LIITTYVÄ SYY.

TASA-ARVOLAKI (7 §) KIELTÄÄ SEKSUAALISEN JA SUKUPUOLEEN PERUSTUVAN HÄIRINNÄN.

Häirintä on yhdenvertaisuuslaissa ja tasa-arvolaissa kiellettyä syrjintää. Viranomaisilla, työnantajilla ja oppilaitoksilla on velvollisuus ennaltaehkäistä ja puuttua häirintään sekä edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa.

Eri vähemmistöryhmien kokemaa häirintää kartoittaneen selvityksen mukaan yleisimmin kyse on sanallisista loukkauksista, nöyryytyksestä tai nimittelystä. Huolestuttavaa on, että usein häiritsijä on poliitikko, muu julkisessa asemassa oleva henkilö tai terveydenhuollon tai sosiaalihuollon työntekijä. (Owal Group 2016 ja 2018)

Häirintä on yksi suomalaisten turvallisuuteen vakavimmin vaikuttavista tekijöistä. Sisäministeriön teettämän raportin perusteella häirinnän uskotaan myös lisääntyvän tulevaisuudessa. (Sisäministeriö 2018)

Suomi on sitoutunut kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kautta yhdenvertaisuuden edistämiseen ja syrjinnän torjumiseen. Ihmisoikeussopimusten valvontaelimet ovat antaneet Suomelle useita häirinnän kitkemiseen liittyviä suosituksia.

HÄIRINTÄ ON HYVIN MONIMUOTOISTA

Yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua häirintää ei useinkaan erotella esimerkiksi syrjintää käsittelevissä tutkimuksissa muusta syrjinnästä. Syrjintää ja häirintää tarkastellaankin monesti yhtenä käsiteparina.

Loukkaava ja häiritsevä käyttäytyminen voi täyttää myös rikoksen tunnusmerkit, esimerkiksi kunnianloukkauksena. Kansanryhmään kohdistuva solvaava, panetteleva tai uhkaava julkinen toiminta voi tulla rangaistavaksi rikosnimikkeellä kiihottaminen kansanryhmää vastaan.

HÄIRINNÄN MUODOT OVAT HYVIN MONINAISIA. HÄIRINTÄ VOI OLLA ESIMERKIKSI PUHEITA, SÄHKÖPOSTIVIESTEJÄ, ILMEITÄ, ELEITÄ, EPÄASIALLISEN MATERIAALIN ESILLE LAITTAMISTA TAI MUUNLAISTA VIESTINTÄÄ.

Viharikos voi puolestaan olla mikä tahansa Suomen lainsäädännössä rikokseksi säädetty teko. Olennaista on rikoksen motiivi. Viharikoksella tarkoitetaan rikosta, jonka motiivina ovat ennakkoluulot tai vihamielisyys esimerkiksi uhrin oletettua tai todellista etnistä tai kansallista taustaa, uskonnollista vakaumusta, seksuaalista suuntautumista tai vammaisuutta kohtaan. Viharikos voi kohdistua myös sellaiseen uhriin, joka itse ei kuulu vähemmistöön mutta joka puolustaa vähemmistöjä tai toimii vähemmistöihin liittyvien asioiden parissa.

Häirintä ja sen eri muodot linkittyvät läheisesti vihapuheeseen. Vihapuheen käsitettä ei käytetä tai määritellä lainsäädännössä, mutta Euroopan neuvoston ministerikomitean suosituksen mukaan se käsittää kaikki ilmaisun muodot, jotka levittävät, yllyttävät, edistävät tai oikeuttavat vihaa uhkaavalla ja loukkaavalla tavalla. Vihapuhe voi olla rikoslain mukainen rikos, yhdenvertaisuuslaissa tai tasa-arvolaissa kiellettyä syrjintää tai muuten yleisesti haitallista ilmaisua.

VIRANOMAISILLA, KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJILLÄ JA TYÖNANTAJILLA, JOILLA ON VÄHINTÄÄN 30 TYÖNTEKIJÄÄ, ON YHDENVERTAISUUSLAIN MUKAAN VELVOLLISUUS TEHDÄ YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA SYRJINNÄN JA HÄIRINNÄN EHKÄISEMISEKSI.

MAAHANMUUTTAJIEN HÄIRINTÄ ERITYISEN YLEISTÄ SUOMESSA

Euroopan unionin perusoikeusvirasto (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA) julkaisi vuonna 2017 laajan tutkimuksen maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistön kokemasta syrjinnästä ja häirinnästä EU:ssa.

EU-MIDIS II -tutkimuksessa tarkasteltiin Suomen osalta Saharan eteläpuoleisista Afrikan maista tulleiden maahanmuuttajien ja heidän lastensa kokemuksia. Tutkimuksen mukaan Suomessa 47 % vastaajista oli kokenut häirintää etnisen taustansa tai maahanmuuttajataustansa vuoksi viimeisten 12 kuukauden aikana. Suomessa oli koettu häirintää eniten niiden 12 EU-maan joukossa, joissa tutkimus oli tehty vastaavalle vastaajajoukolle. Häirintäkokemusten keskiarvo tutkituissa maissa oli 21 %.

Viimeisintä tutkimustietoa häirinnästä ja syrjinnästä:
SYRJINTATIETO.FI

POLICY BRIEF
1/2018
SYRJINTÄ SUOMESSA
Ajankohtaista tietoa syrjinnästä ja yhdenvertaisuudesta

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Häirintä on yksi suomalaisten turvallisuuteen vakavimmin vaikuttavista tekijöistä.

KIUSAAMINEN VOI OLLA HÄIRINTÄÄ

Esimerkiksi kouluissa, oppilaitoksissa ja työpaikoilla ilmenevä kiusaaminen voi olla yhdenvertaisuuslain kieltämää häirintää.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuoden 2017 Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella toimintarajoitteiset, ulkomaalaistaustaiset ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat lapset ja nuoret kokevat koulussa enemmän häirintää ja syrjintää kuin muut. Syrjivän kiusaamisen uhriksi joutuminen voi aiheuttaa turvattomuutta, joka voi johtaa erilaisiin psykosomaattisiin, psykologisiin ja fyysisiin ongelmiin.

KOKEMUKSET SYRJIVÄSTÄ KIUSAAMISESTA KOULUSSA TAI VAPAA-AJALLA

SEKSUAALIVÄHEMMISTÖIHIN KUULUVAT NUORET

Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijat

Pojat **29%**
9% Heteropojat

Tytöt **19%**
11% Heterotytöt

Ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat

Pojat **32%**
10% Heteropojat

Tytöt **23%**
13% Heterotytöt

ULKOMAALAISTAUSTAISET

8.- ja 9.-luokkalaiset

Pojat **26-34%**

Tytöt **26-35%**

TOIMINTARAJOITTEISET NUORET

8.- ja 9.-luokkalaiset, lukion ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat

Pojat **32%**
15% Muut pojat

Tytöt **34%**
17% Muut tytöt

Työpaikalla voi häirintä ilmetä kiusaamisena, jossa työntekijää kohtaan käyttäydytään nöyryyttävästi, alentavasti tai uhkaavasti. Tämä voi olla sekä yhdenvertaisuuslaissa tarkoitettua häirintää että työturvallisuuslaissa (28 §) tarkoitettua häirintää. Työturvallisuuslaissa tarkoitetulle häirinnälle on ominaista, että se aiheuttaa haittaa tai vaaraa työntekijän terveydelle.

Yhdenvertaisuuslain mukaan työnantaja syyllistyy syrjintään, jos työnantaja ei puutu työntekijän kohtaamaan häirintään. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on esittänyt, että vastaavasti pitäisi säätää, että oppilaitos syyllistyy syrjintään, jos se ei puutu opiskelijan kohtaamaan häirintään.

HÄIRINTÄ OPPILAITOKSESSA

Yhdenvertaisuusvaltuutettu neuvotteli vuonna 2017 sovinnon asiassa, joka koski opettajan opiskelijaan kohdistamaa häirintää kansalaisuuden perusteella. Opettaja oli haukkunut virolaisia henkilöitä epäasiallisesti muiden opiskelijoiden kuullen. Neuvottelujen tuloksena oppilaitos pyysi anteeksi syrjityltä opiskelijalta ja maksoi hänelle 2 000 euron korvauksen syrjinnästä.

POLICY BRIEF
1/2018

SYRJINTÄ SUOMESSA
Ajankohtaista tietoa syrjinnästä ja yhdenvertaisuudesta

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Toimintarajoitteiset, ulkomaalaistaustaiset ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvat lapset ja nuoret kokevat koulussa enemmän häirintää ja syrjintää kuin muut.

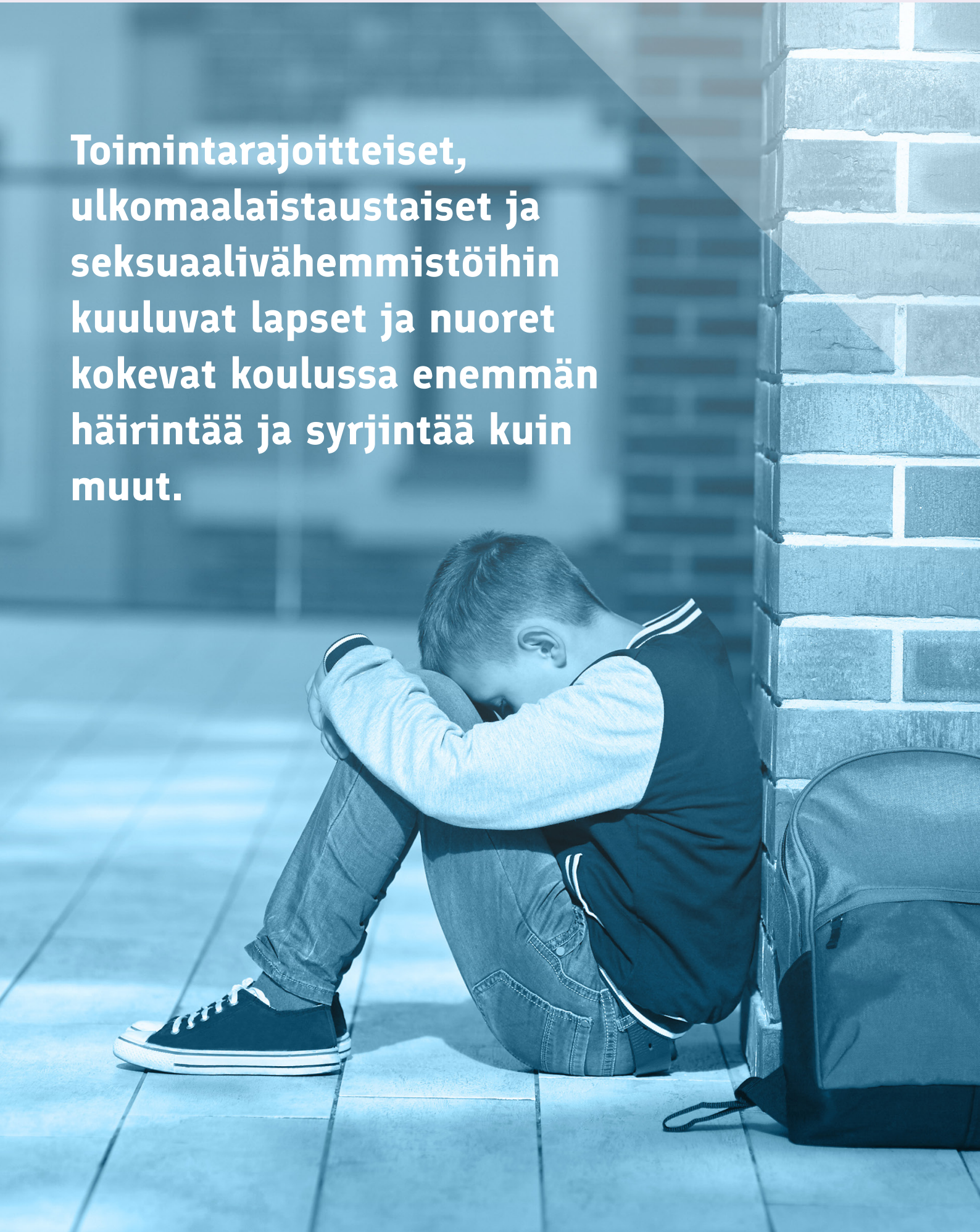

TASA-ARVOLAKI KIELTÄÄ SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN

Hyvin usein häirinnästä puhuttaessa tarkoitetaan seksuaalista tai sukupuoleen perustuvaa häirintää. Seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä ovat tasa-arvolain perusteella kiellettyä syrjintää.

Vuoden 2017 kouluterveyskyselyn mukaan 8.- ja 9.-luokkalaisista pojista 12 % ja tytöistä 30 % oli viimeisen vuoden aikana kokenut seksuaalista häirintää.

Tasa-arvobarometri 2017 -raportin mukaan suomalaisista naisista 38 % ja miehistä 17 % koki seksuaalista häirintää kahden kyselyä edeltäneen vuoden aikana. Alle 35-vuotiaista naisista häirintäkokemuksia oli 56 %:lla. Yleisimpiä muotoja olivat loukkaavat kaksimieliset vitsit, härskit puheet ja asiattomat vartaloon tai seksuaalisuuteen liittyvät huomautukset.

HÄIRINTÄ KAVENTAA SANANVAPAUTTA

Lisääntyvä häirintä erityisesti internetissä on herättänyt huolen siitä, että se alkaa rajoittaa julkista keskustelua ja sananvapautta. Pelko joutumisesta vihamielisten viestien kohteeksi voi saada vaikenemaan. Vihapuheen vaikutusta sananvapauteen tarkastelleen tutkimuksen mukaan muun muassa Suomessa julkiseen keskusteluun osallistuvat asiantuntijat ja toimittajat rajoittavat ilmaisuaan häirinnän ja uhkailun pelossa (Pöyhtäri ym. 2013).

Samalla esille on noussut kysymyksiä siitä, miten häirintään voidaan puuttua ilman, että perustuslain turvaamaa oikeutta sananvapauteen rajoitetaan. Kaikki epämiellyttävät tai provosoivat ilmaisut eivät aina ole häirintää. Häirintäkynnys ylittyykin lähinnä erityisen vakavissa tapauksissa.

Sananvapaus ei kuitenkaan suojaa häirintää tai muita mielenilmaisuja, jotka loukkaavat toisten perusoikeuksia tai ihmisarvoa. Rikoslaissa sananvapautta on rajattu muun muassa säätämällä kunnianloukkaus ja kiihottaminen kansanryhmää vastaan rangaistaviksi teoiksi.

Seksuaalinen tai sukupuoleen perustuva häirintä ovat olleet erityisesti esille viime aikoina #metoo-kampanjan vuoksi. Kampanja on nostanut julkiseen keskusteluun etenkin naisten kohtaaman seksuaalisen häirinnän eri aloilla. Oikeusministeriön #häirinnästävapaa-kampanjan tavoitteena on nostaa esiin hyviä toimintamalleja, joilla seksuaaliseen häirintään voidaan puuttua niin yrityksissä, yhteisöissä kuin eri organisaatioissa.

MIELENOSOITUS EI SAA LOUKATA IHMISARVOA

Esimerkiksi mielenosoitus voi olla yhdenvertaisuuslain mukaista häirintää, kun siinä loukataan vähemmistöryhmiin kuuluvien henkilöiden ihmisarvoa ja luodaan halventava, uhkaava tai vihamielinen ilmapiiri. Yhdenvertaisuusvaltuutetun aloitteesta poliisihallitus lähetti vuonna 2017 poliisilaitoksille kirjeen, jossa niitä kehotetaan tarvittaessa siirtämään mielenosoitus, jos se pidetään esimerkiksi turvapaikanhakijoiden asutuksen tai uskonnon harjoittamiseen käytetyn rakennuksen edessä ja se loukkaa sivullisten oikeuksia.

KIRJOITUKSET MAAHANMUUTOSTA JA VENÄJÄSTÄ LAUKAISEVAT VERKKOHÄIRINNÄN

International Press Institute (IPI) eli Kansainvälinen lehdistöinstituutti teki kesällä 2018 selvityksen suomalaisiin toimittajiin kohdistuvasta verkkohäirinnästä. Selvityksen mukaan etenkin turvapaikanhakijoihin, maahanmuuttoon ja Venäjään liittyvä uutisointi laukaisee häirintäkampanjoita. Suomalaistoimittajat eivät luota, että uhkauksia tutkittaisiin kunnolla, vaikka viranomaiset ovat tietoisia kasvavasta ongelmasta. Haastatellut toimittajat kertoivat tarkkailevansa aiempaa enemmän sanavalintojaan sellaisten aiheiden kohdalla, jotka usein kirvoittavat vihapuheeseen.

KOHTEENA VOI OLLA IHMISRYHMÄ

Yhdenvertaisuuslain häirinnän kielto voidaan tulkita niin, että syrjiväksi katsottava häirintä voi kohdistua tiettyyn ihmisryhmään, eikä laki edellytä yksittäistä loukkauksen kokenutta henkilöä. Nykyisen yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu ei kuitenkaan voi viedä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi tapauksia yksittäistä uhria, eli asianomistajaa, nimeämättä. Yhdenvertaisuusvaltuutettu onkin vaatinut tältä osin lakiin muutosta, jotta asianomistajaa ei tarvittaisi lautakunnan käsittelyä varten. Lakimuutoksen myötä häirintään voitaisiin puuttua nykyistä tehokkaammin.

Esimerkkinä ihmisryhmään kohdistuvasta häirinnästä voidaan pitää vuonna 2016 esille noussutta niin kutsuttua natsilipputapausta. Helsinkiläisen opiskelija-asunnon ikkunaan oli ripustettu hakaristilippu. Yhdenvertaisuusvaltuutetun mukaan kyse oli yhdenvertaisuuslain vastaisesta häirinnästä, koska lipun pitäminen julkisesti esillä luo vihamielisen ilmapiirin tiettyjä ihmisryhmiä kohtaan. Kyseisellä tapauksella on asianomistaja, ja valtuutettu vei asian yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsiteltäväksi. Lautakunta antanee asiassa päätöksen syksyllä 2018.

ASIAKKAIDEN NÖYRYYTTÄVÄ KOHTELU ON HÄIRINTÄÄ

Romaninaisten seuruetta oli kieltäydytty palvelemasta asusteliikkeessä ja vaadittu poistumaan. Asusteliike katsoi ryhmän suuren koon vaarantavan järjestyksenpidon liikkeessä. Romaninaisten mukaan heitä kieltäydyttiin palvelemasta heidän etnisen taustansa vuoksi. Naiset kokivat kohtelun halventavana ja nöyryyttävänä, koska heitä vaadittiin poistumaan liikkeestä valtaväestöön kuuluvien asiakkaiden läsnä ollessa vartijan saapumisella uhaten. Syrjintälautakunta piti asusteliikkeen palvelujen tarjontaa syrjivänä ja häiritsevänä ja kielsi asusteliikettä jatkamasta tai uusimasta yhdenvertaisuuslaissa säädettyä syrjinnänkiellon vastaista menettelyä ja epäämästä palvelujen tarjontaa romaniväestöltä. Syrjintäkiellon välittömän noudattamisen tehostamiseksi asusteliikkeelle asetettiin 500 euron suuruinen uhkasakko.

(Dnro 2436/66/2006, antopäivä 7.6.2007)

Pankki ei hyväksynyt hakijan ranskalaista henkilöllisyystodistusta, ja asian selvittelyn jälkeen vartijat poistivat hakijan pankista väkisin ja laittoivat hänet käsirautoihin. Syrjintälautakunta katsoi pankin menettelyn olleen välitöntä syrjintää sekä hakijan poistamisen pankin tiloista ja palvelematta jättämisen olleen henkilön arvon ja koskemattomuuden loukkaamista. Hakijan kohtelulla oli luotu häntä nöyryyttävä ilmapiiri. Lautakunnan mukaan kyse oli yhdenvertaisuuslaissa kielletystä häirinnästä. Syrjintälautakunta asetti kieltopäätöksen tehosteeksi 5000 euron suuruisen uhkasakon.

(Dnro 2012/1739, antopäivä 14.3.2013)

VÄHEMMISTÖRYHMÄT VIHAPUHEEN JA HÄIRINNÄN KOHTEENA

Owal Group teki laajan kyselytutkimuksen vihapuheesta ja häirinnästä vuosina 2015 ja 2017. Kohderyhminä olivat romanit, saamelaiset, suomenruotsalaiset, vammaiset, seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluvat, uskonnolliseen vähemmistöön kuuluvat sekä vieraskieliset, ulkomaan kansalaiset ja maahanmuuttajataustaiset. Vuonna 2017 mukana olivat myös uskontokuntaan kuulumattomat ja ateistit.

VIHAPUHEEN YLEISYYS

Kuinka monta kertaa olet kokenut vihapuhetta tai häirintää viimeisen 12 kuukauden aikana. Vuosi 2017 (2015)

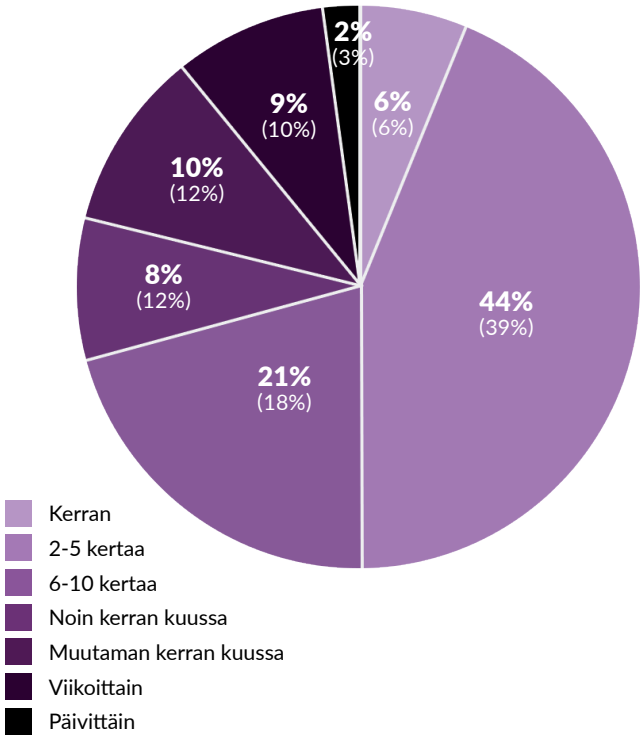

ITSEEN KOHDISTUVAA VIHAPUHETTA JA HÄIRINTÄÄ OLI KOKENUT

2015	2017
53%	55%

MUIHIN KOHDISTUVAA VIHAPUHETTA JA HÄIRINTÄÄ HAVAITTIIN ENITEN VIERASKIELISTEN, ULKOMAAN KANSALAISTEN TAI MAAHANMUUTTAJATAUSTAISTEN OSALTA

2015	2017
75%	66%

SUURIN OSA OLI KOKENUT VIHAPUHETTA TAI HÄIRINTÄÄ 2-5 KERTAA VIIMEISEN 12 KUUKAUDEN AIKANA

VIHAPUHEEN JA HÄIRINNÄN YLEISIMMÄT TAPAHTUMAPAIKAT

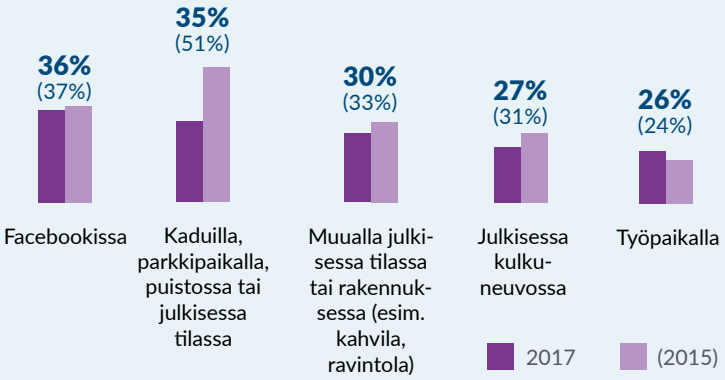

KOKEMUKSIA ENITEN JULKISILLA PAIKOILLA JA FACEBOOKISSA

VASTAAJISTA VÄLTTÄÄ JOITAIN PAIKKOJA HÄIRINNÄN JA VIHAPUHEEN PELOSSA

2017	2015
58%	56%

MILLAISTA VIHAPUHETTA JA HÄIRINTÄÄ ON KOETTU

USEIMMITEN ON KYSE SANALLISISTA LOUKKAUKSISTA JA NÖYRYYTYKSESTÄ

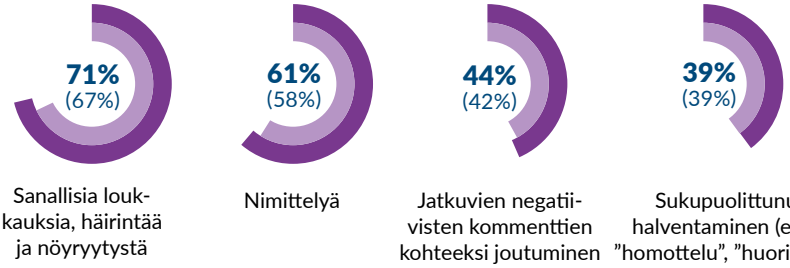

VIHAPUHEEN JA HÄIRINNÄN YLEISIMMÄT TEKIJÄT

TEKIJÄ ON USEIN POLIITIKKO TAI JULKISESSA ASEMASSA OLEVA HENKILÖ

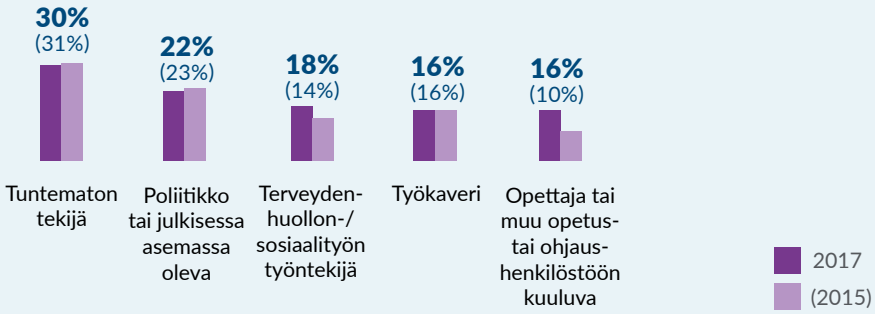

HÄIRINNÄSTÄ TAI VIHAPUHEESTA ILMOITETAAN HARVOIN

VIHAPUHEESTA JA HÄIRINNÄSTÄ ILMOITTANEIDEN MÄÄRÄ

2015 **21%**

2017 **28%**

ILMOITUS OLI TEHTY YLEISIMMIN

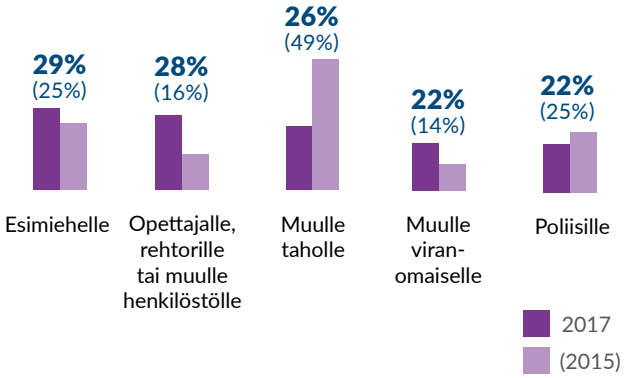

UHRIT EIVÄT USKO, ETTÄ TAPAUKSEEN PUUTUTTAISIIN

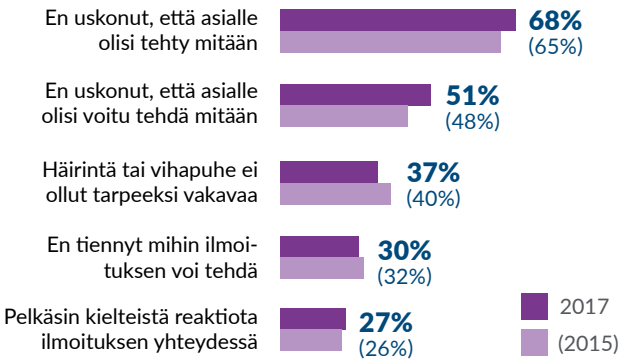

TURVALLISUUS JA MIELENTERVEYS JÄRKKYVÄT ENITEN

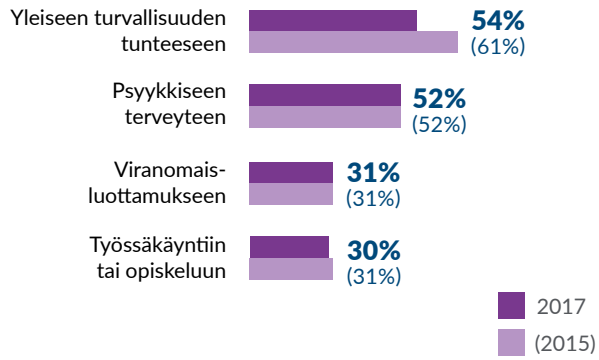

SUOSITUKSIA HÄIRINNÄN TORJUMISEKSI

Ennaltaehkäisy

- Päättäjien, viranomaisten ja keskeisten muiden vaikuttajien on tunnistettava vaikutusvaltansa yhteiskunnalliseen ilmapiiriin ja huolehdittava, ettei heidän oma viestintänsä tai muu toimintansa tue häirintää tai vihapuhetta.
- Vaalikampanjoiden eettisten ohjeiden on sisällettävä häirinnän ja vihapuheen vastaiset toimintaohjeet.
- Rahoituksen painopisteillä ja kriteereillä voidaan lisätä ja vahvistaa eri väestöryhmien osallisuutta ja yhteiskunnallista aktiivisuutta.
- Rahoituskriteereillä voidaan myös edistää yhdenvertaisuutta esimerkiksi kartoittamalla hankkeen yhdenvertaisuusvaikutukset ennalta tai edellyttämällä, että hankkeessa olisi osallisena eri väestöryhmien edustajia.
- Syrjinnän ja häirinnän vastainen pedagogiikka pitäisi olla osa opettajien osaamista varhaiskasvatuksesta ammatilliseen opetukseen saakka. Syrjintään ja häirintään liittyvät kysymykset olisi sisällytettävä osaksi opettajien koulutusta ja jatkokoulutusta.

Puuttuminen ja raportointi

- Häirintää koskevan nykyisen lainsäädännön toimivuutta ja tehokkuutta on arvioitava ja lainsäädäntöä on kehitettävä esille nousevien tarpeiden mukaisesti.
- Internetin keskustelualustojen ja palveluntarjoajien pitäisi seurata omilla foorumeillaan käytävää keskustelua ja tarvittaessa puututtava loukkaavaan kommentointiin ja raportoitava poliisille.
- Jokaisella yhteiskunnan jäsenellä on vastuu puuttua häirintään ja vihapuheeseen. Tarvitaan kuitenkin lisää työkaluja ja toimintaohjeita, jotta yksilön tietoisuus ja toimintavalmius vihapuheeseen puuttumiseksi kasvavat. Puuttumisesta pitäisi tehdä ”normaalia” erityisesti julkisilla paikoilla ja liikennevälineissä.
- Esimerkiksi internetiin pitäisi luoda lisää kanavia, joiden avulla voi ilmoittaa häirinnästä turvallisesti ja sensitiivisesti. Samalla pitäisi lisätä tietoisuutta jo käytettävissä olevista ilmoituskanavista.

LÄHTEET

Countering Online Harassment in Newsrooms, Strategies and Best Practices Implemented in Finland (2018) International Press Institute.
https://ipi.media/programmes/ontheline/countering-online-harassment-in-newsrooms-finland/

EU-MIDIS II, Second European Union Minorities and Discrimination Survey, Main results (2017) European Union Agency for Fundamental Rights, FRA.
http://fra.europa.eu/en/publication/2017/eumidis-ii-main-results

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986.
https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1986/19860609

Lasten ja nuorten kokema seksuaalinen häirintä ja väkivalta, Kouluterveyskyselyn 2017 tuloksia, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tutkimuksesta tiiviisti 6, maaliskuu 2018.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/136131/URN_ISBN_978-952-343-091-4.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Onko Suomi maailman turvallisin maa kaikille? Turvallisuuden toteutuminen eri sukupuolten ja väestöryhmien kannalta (2018) sisäministeriö.
http://intermin.fi/documents/1410869/4024872/Turvallisuuden+yhdenvertaisuus+selvitys+310518.pdf/9091cbbf-6dd9-4d8a-b337-01be26de818a/Turvallisuuden+yhdenvertaisuus+selvitys+310518.pdf.pdf

Pöyhtäri, Reeta, Haara, Paula & Raittila, Pentti (2013) Vihapuhe sananvapautta kaventamassa, Tampere University Press.
http://www.hssaatio.fi/wp-content/uploads/2013/11/Vihapuhe-sananvapautta..versio_PAINOVERSIO_21.10.13.pdf

Selvitys vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin. Seurantakysely 2017 (2018) Owal Group Oy.
http://owalgroup.com/wp-content/uploads/2018/08/VIPURaportti_2018.pdf

Tasa-arvobarometri 2017, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 8/2018.
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160920

Toimintarajoitteisten nuorten hyvinvointi ja avunsaanti – Toteutuuko yhdenvertaisuus? Kouluterveyskyselyn tuloksia, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, tutkimuksesta tiiviisti 24, elokuu 2017.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135231/URN_ISBN_978-952-302-838-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Toisella asteella opiskelevien sateenkaarinuorten hyvinvointi 2017. Kouluterveyskyselyn tuloksia, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, tutkimuksesta tiiviisti 25, syyskuu 2017.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135233/URN_ISBN_978-952-302-909-5.pdf?sequence=1

Ulkomaista syntyperää olevien nuorten hyvinvointi Kouluterveyskyselyssä vuonna 2017, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, tutkimuksesta tiiviisti 26, syyskuu 2017.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135234/URN_ISBN_978-952-302-910-1.pdf?sequence=1

”Usein joutuu miettimään, miten pitäisi olla ja minne olla menemättä”
Selvitys vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin (2016) Owal Group Oy, oikeusministeriön julkaisuja 7/2016.
http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/76633

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014.
https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141325#Pidp450585008

Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018. K 6/2018 vp.
https://www.syrjinta.fi/documents/10181/36404/Yhdenvertaisuusvaltuutetun+kertomus+eduskunnalle+2018/493f58dc-34c4-4255-b6aa-e9be8e14e9b6

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Käyntiosoite: Eteläesplanadi 10, Helsinki
Postiosoite: PL 25, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde: 02951 6001

Syrjintä Suomessa -Policy Brief kokoaa yhteen viimeisintä tutkimustietoa syrjintään ja yhdenvertaisuuteen liittyvistä kysymyksistä. Kukin Policy Brief -sarjan osa keskittyy tarkastelemaan yhtä ajankohtaista teemaa ja tarjoaa siihen liittyviä politiikkasuosituksia. Oikeusministeriön julkaisema sarja on suunnattu erityisesti päättäjille, poliitikoille, toimittajille, virkamiehille ja muille asiantuntijoille.

Tähän mennessä julkaistut Syrjintä Suomessa -Policy Briefit:

1/2018 Häirintä on syrjintää

Syrjintä Suomessa -Policy Briefit löydät osoitteesta syrjintatieto.fi. Myös ruotsiksi, englanniksi ja esteettömänä versiona.

yhdenvertaisuus.fi
equality.fi